EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 03 02
COM(2021) 100 final

KOMISIJOS ATASKAITA

dėl derybų, susijusių su Sąjungos įmonių patekimu į trečiųjų šalių rinkas Direktyvos 2014/25/ES taikymo srityse

KOMISIJOS ATASKAITA

dėl derybų, susijusių su Sąjungos įmonių patekimu į trečiųjų šalių rinkas Direktyvos 2014/25/ES taikymo srityse

TURINYS

1. ĮVADAS ... 3
2. KELIAŠALĖS IR DAUGIAŠALĖS DERYBOS ... 4
   2.1. PPO SUTARTIS DĖL VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ (SVP) ... 4
      2.1.1. Peržiūrėta SVP ... 4
      2.1.2. Dabartinių taikymo sričių pagal peržiūrėtą SVP apžvalga ... 4
      2.1.3. Naujų narių prisijungimas ... 5
   2.2. PPO bendrasis susitarimas dėl prekybos paslaugomis (GATS) ... 7
3. ES SUSITARIMAI, Į KURIUOS ĮTRAUKTI VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SKYRIAI ... 8
   3.1. Europos ekonominė erdvė (EEE) ... 8
   3.2. Dvišalis susitarimas su Šveicarija ... 8
   3.3. Pagal ES plėtros politiką sudaromų stabilizavimo ir asociacijos susitarimų viešųjų pirkimų skyriai 8
   3.4. Pagal kaimynystės politiką sudaromų susitarimų viešųjų pirkimų skyriai ... 9
      3.4.1. Ukraina, Moldova, Gruzija ... 9
      3.4.2. Armėnija ... 9
   3.5. Kiti ES susitarimai, į kuriuos įtraukti įsipareigojimai dėl viešųjų pirkimų ... 10
      3.5.1. Andų bendrija (Kolumbija, Peru, Ekvadoras) ... 10
      3.5.2. Kanada ... 10
      3.5.3. Centrinė Amerika ... 11
      3.5.4. Irakas ... 11
      3.5.5. Japonija ... 11
      3.5.6. Kazachstanas ... 11
      3.5.7. Pietų Korėja ... 12
      3.5.8. Singapūras ... 12
      3.5.9. Vietnamas ... 12
      3.5.10. Jungtinė Karalystė ... 12
4. VYKSTANČIOS DVIŠALĖS DERYBOS IR DAR NEPASIRAŠYTI SUSITARIMAI ... 13

5. IŠVADOS..... 13

1. ĮVADAS

Ši ataskaita teikiama Tarybai pagal Direktyvos 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose (toliau – komunalinis sektorius), vykdomų pirkimų[1] (toliau – Komunalinio sektoriaus direktyva) 85[2] ir 86[3] straipsnius. Remiantis panašiu Direktyvoje 2004/17/EB nustatytu įpareigojimu teikti ataskaitas, ankstesnė Komisijos ataskaita buvo paskelbta 2009 m.[4] Šioje ataskaitoje aptarti pagrindiniai nuo 2009 m. įvykę pokyčiai, susiję su Sąjungos įmonių galimybėmis patekti į trečiųjų šalių viešųjų pirkimų rinkas Komunalinio sektoriaus direktyvos taikymo srityse[5] ir trečiosiose šalyse atsivėrusiomis galimybėmis pasirašyti paslaugų teikimo sutartis.

Tiksliau, šioje ataskaitoje apžvelgiama, kokia pažanga padaryta atveriant trečiųjų šalių viešųjų pirkimų rinkas Sąjungos įmonėms po naujų narių prisijungimo prie Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) keliašalės sutarties dėl viešųjų pirkimų (toliau – SVP)[6]. Ataskaitoje taip pat pateikiama informacija apie dvišalių arba regioninių prekybos derybų dėl Sąjungos įmonių patekimo į trečiųjų šalių komunaliniame sektoriuje vykdomų viešųjų pirkimų rinkas rezultatus. Išsamią informaciją apie laisvosios prekybos susitarimų (toliau – LPS) įgyvendinimo padėtį Komisija pateikia savo metinėse įgyvendinimo ataskaitose[7].

Komunalinio sektoriaus direktyva taikoma trijų skirtingų kategorijų subjektams (perkančiosioms organizacijoms, valstybinėms įmonėms ir specialių arba išimtinių teisių turinčioms privačioms įmonėms). Taigi, Komunalinio sektoriaus direktyva yra taikoma ir specialių arba išimtinių teisių turinčioms privačioms įmonėms. Tačiau taikyti viešųjų pirkimų taisykles komunaliniame sektoriuje veikiančioms privačioms įmonėms priimta ne visose pasaulio šalyse. Todėl dėl komunaliniame sektoriuje veikiančių privačių įmonių dalyvavimo viešųjų pirkimų procedūrose su trečiosiomis šalimis galima derėtis ne visada, tad Europos Sąjunga šioje srityje yra prisiėmusi tik tam tikrus tarptautinius įsipareigojimus (pagal SVP arba LPS).

---

[1] 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB.

[2] Direktyvos 2014/25/ES 85 straipsnio 5 dalyje nustatyta: „[ne] vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d., o vėliau – kiekvienais metais, Komisija Tarybai pateikia metinę ataskaitą apie daugiašalių ar dvišalių derybų dėl Sąjungos įmonių galimybių patekti į trečiųjų šalių rinkas šios direktyvos taikymo srityse pažangą, apie bet kokius rezultatus, kurie galbūt buvo pasiekti tokių derybų būdu, ir apie visų sudarytų susitarimų praktinį įgyvendinimą“.

[3] Direktyvos 2014/25/ES 86 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „[ne] vėliau kaip 2019 m. balandžio 18 d., o vėliau – reguliariai Komisija Tarybai teikia ataskaitą apie paslaugų pirkimo sutarčių padarymą prieinamomis trečiosiose šalyse ir apie derybų su šiomis šalimis šiuo klausimu pažangą, visų pirma Pasaulio prekybos organizacijos (toliau – PPO) sistemoje“.

[4] COM(2009) 592 *galutinis*, Komisijos ataskaita dėl derybų, susijusių su Bendrijos įmonių patekimu į trečiųjų šalių rinkas Direktyvos 2004/17/EB taikymo srityse (COM(2009) 592 *galutinis*, 2009 10 28). Ataskaita buvo parengta pagal Direktyvos 2004/17/EB 58 ir 59 straipsnius.

[5] Direktyvos 2014/25/ES 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta: „[kaip] apibrėžta šioje direktyvoje, pirkimas – vieno ar daugiau perkančiųjų subjektų vykdomas darbų, prekių ar paslaugų įsigijimas pagal darbų, prekių ar paslaugų pirkimo sutartį iš tų perkančiųjų subjektų pasirinktų ekonominės veiklos vykdytojų, su sąlyga, kad darbai, prekės ar paslaugos yra skirti vienos iš 8–14 straipsniuose nurodytų rūšių veiklai vykdyti“.

[6] Skirtingai negu PPO, daugiašaliai prekybos susitarimai, kurie yra privalomi visiems PPO nariams, keliašalė SVP yra privaloma tik ją priėmusiems PPO nariams. Todėl SVP nepriėmusiems PPO nariams pagal šią sutartį nesukuriamos jokios pareigos ar teisės.

[7] Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl laisvosios prekybos susitarimų įgyvendinimo 2016 m. sausio 1 d. – 2016 m. gruodžio 31 d. (COM(2017) 0654 *final*); Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl laisvosios prekybos susitarimų įgyvendinimo 2017 m. sausio 1 d. – 2017 m. gruodžio 31 d. (COM(2018) 728 *final*); Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl laisvosios prekybos susitarimų įgyvendinimo 2018 m. sausio 1 d. – 2018 m. gruodžio 31 d. (COM(2019) 455 *final*); Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES prekybos susitarimų įgyvendinimo 2019 m. sausio 1 d. – 2019 m. gruodžio 31 d. (COM(2020) 705 *final*).

2. KELIAŠALĖS IR DAUGIAŠALĖS DERYBOS

2.1. PPO SUTARTIS DĖL VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ (SVP)

SVP kol kas yra vienintelė teisiškai privaloma PPO narių sutartis dėl viešųjų pirkimų. Tai Viešųjų pirkimų komiteto (toliau – SVP komitetas) administruojama keliašalė sutartis.

Šiuo metu SVP yra pasirašiusi 21 PPO narė, įskaitant Europos Sąjungą ir jos valstybes nares, kurios yra laikomos viena sutarties šalimi. SVP pasirašyta 2012 m. kovo 30 d., o įsigaliojo 2014 m. balandžio 6 d.[8] Peržiūrėtoje SVP yra numatyta toliau siekti atverti viešųjų pirkimų rinkas SVP šalims.

2.1.1. Peržiūrėta SVP

SVP šalys peržiūrėjo visą SVP tekstą ir visus pagal jį prisiimtus įsipareigojimus dėl patekimo į rinką. Peržiūrėta SVP yra aiškesnė, skaidresnė, ja užtikrinamos vienodos viešųjų pirkimų procedūrų sąlygos tiekėjams, SVP šalių kilmės prekėms ir paslaugoms.

Peržiūrėtą SVP sudaro dvi dalys: a) teisinis tekstas, kuriame išdėstytos teisės normos dėl principų ir procedūrų, kurias turi taikyti SVP šalių subjektai, ir b) kiekvienos sutarties šalies taikymo sričių sąrašai (I priedėlio priedai). SVP šalių taikymo sričių sąrašai suskirstyti į septynis priedus, kurie apima centrinės valdžios subjektus, centrinei valdžiai pavaldžius subjektus, kitus subjektus[9], prekes, paslaugas, statybos paslaugas ir bendras pastabas. Prieduose nustatyta, kokia apimtimi įvairių SVP šalių perkančiųjų subjektų rengiamuose prekių ir paslaugų (įskaitant statybos paslaugas) viešuosiuose pirkimuose gali dalyvauti kitų SVP šalių ekonominės veiklos vykdytojai. Perkantieji subjektai, įtraukti į SVP šalies priedą, per prekių ir paslaugų viešuosius pirkimus privalo taikyti peržiūrėtos SVP nuostatas.

Peržiūrėtoje SVP įtvirtintas įsipareigojimas tęsti derybas. Peržiūrėtos SVP XXII straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad SVP šalys turi tęsti derybas siekdamos tobulinti SVP, kad diskriminacinės priemonės būtų laipsniškai mažinamos ir panaikintos ir kad SVP būtų kuo plačiau taikoma visoms šalims laikantis abipusiškumo principo.

Taikymo sritys nėra vienodos – skirtingos šalys suteikia skirtingo masto galimybes kitų SVP šalių ekonominės veiklos vykdytojams dalyvauti komunaliniame sektoriuje vykdomuose viešųjų pirkimų konkursuose, o taikymo sritims taikomos išimtys ir abipusiškumo principu grindžiami apribojimai.

2.1.2. Dabartinių taikymo sričių pagal peržiūrėtą SVP apžvalga

Per pakartotinės derybas dėl SVP pavyko remiantis abipusiškumo principu sėkmingai ir lanksčiai išplėsti šalių įsipareigojimus dėl patekimo į rinką. PPO sekretoriato vertinimu, papildomos galimybės patekti į rinką SVP šalių įmonėms padės uždirbti nuo 80 mlrd. iki 100 mlrd. JAV dolerių per metus[10].

---

[8] Pagal ankstesnės redakcijos SVP (1994 m. SVP pasirašyta 1994 m. balandžio 15 d., o įsigaliojo 1996 m. sausio 1 d.) XXIV straipsnio 9 dalį šalims buvo leidžiama sutartį iš dalies keisti, atsižvelgiant į, be kita ko, sutarties įgyvendinimo patirtį. 1994 m. SVP šalys 2011 m. gruodžio 15 d. ministrų lygmeniu pasiekė politinį susitarimą dėl atitinkamų derybų rezultatų. Šis politinis susitarimas patvirtintas 2012 m. kovo 30 d. SVP komitetui priėmus sprendimą dėl derybų rezultatų. Tuo sprendimu, prie kurio pridėtas Protokolas, kuriuo iš dalies keičiama Sutartis dėl viešųjų pirkimų (toliau – Protokolas), 1994 m. SVP šalys patvirtino Protokolo tekstą ir galimybę jį priimti. Protokolą, kuriuo iš dalies keičiama Sutartis dėl viešųjų pirkimų, Europos Sąjungos vardu patvirtino Taryba. (2014/115/ES: 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos sprendimas dėl Protokolo, kuriuo iš dalies keičiama Sutartis dėl viešųjų pirkimų, sudarymo).

[9] Komunaliniame sektoriuje veikla vykdantys subjektai.

[10] 2011 m. lapkričio 18 d. generalinio direktoriaus ataskaita aštuntajai PPO ministrų konferencijai, WT/MIN(11)/5.

Rinkos taikymo sritis papildžius subjektais, prekėmis, paslaugomis ir statybos paslaugomis, įtrauktomis į sutarties šalių taikymo sričių sąrašus, pridėtus prie peržiūrėtos SVP, ES ekonominės veiklos vykdytojams atsirado galimybių patekti į naujas rinkas.

ES rinka pagal SVP atverta visapusiškiausiai. Tais atvejais, kai SVP šalys suteikia ribotas galimybes patekti į rinką, Europos Sąjunga stengiasi užtikrinti, kad būtų laikomasi abipusiškumo principo, ir nustato patekimo į jos rinkas išlygas, kurios atitiktų kitų sutarties šalių taikomus patekimo į rinką apribojimus. Pavyzdžiui, tokios išlygos taikomos JAV, Kanadai, Japonijai, Korėjai, Australijai ir Naujajai Zelandijai. Dauguma išlygų yra nustatytos komunaliniam sektoriui (t. y. elektros, geriamojo vandens, uostų ir geležinkelių), kuriame kitų sutarties šalių taikymo sritis yra siauresnė negu ES.

2.1.3. Naujų narių prisijungimas

Europos Sąjunga remia ir toliau rems naujų narių jungimąsi prie SVP, taip siekdama dar plačiau atverti trečiųjų šalių viešųjų pirkimų rinkas. Kelerius pastaruosius metus SVP dalyvių nuolat daugėjo. Dėl to rinkos taikymo sritis, įskaitant komunaliniame sektoriuje vykdomus viešuosius pirkimus, irgi plėtėsi.

Per laikotarpį nuo praėjusios ataskaitos Europos Sąjunga dar kartą išsiplėtė, tad ES taikymo sritis pagal SVP taip pat padidėjo. 2013 m. liepos 1 d. į Europos Sąjungą įstojo Kroatija. Todėl su Europos Sąjunga susijusi SVP pasiūla irgi išplėsta, nes nuo 2013 m. liepos 1 d. buvo įtraukta Kroatija. ES pasiūlyti ES priedėlių pakeitimai patvirtinti 2013 m birželio 27 d. Viešųjų pirkimų komiteto oficialiame posėdyje[11].

2.1.3.1. Armėnija

Armėnija pateikė prašymą prisijungti prie SVP 2009 m. rugsėjo mėn. 2010 m. balandžio mėn. Armėnija pateikė peržiūrėtą pasiūlymą, o 2010 m. rugsėjo mėn. – galutinį pasiūlymą. 2011 m. rugpjūčio mėn. po SVP komiteto sprendimo Armėnija deponavo savo prisijungimo dokumentą. 1994 m. SVP Armėnijai įsigaliojo 2011 m. rugsėjo 15 d. Armėnija taip pat ratifikavo peržiūrėtą SVP – Armėnijai ji įsigaliojo 2015 m. birželio 6 d.

Armėnijos įsipareigojimai pagal peržiūrėtą SVP apima komunalinio sektoriaus viešuosius pirkimus. Nustatytos šios slenkstinės ribos: prekėms – 400 000 SST[12], paslaugoms – 400 000 SST, statybos paslaugoms – 5 000 000 SST.

2.1.3.2. Juodkalnija

Juodkalnija pateikė prašymą prisijungti prie SVP 2013 m. spalio mėn., o pradinį pasiūlymą – 2013 m. lapkričio mėn. Antrąjį peržiūrėtą pasiūlymą Juodkalnija išplatino 2014 m. birželio mėn., o galutinį pasiūlymą pateikė 2014 m. liepos mėn. 2014 m. spalio mėn. SVP komitetas priėmė sprendimą pakviesti Juodkalniją prisijungti prie SVP. Juodkalnijai deponavus prisijungimo dokumentą, peržiūrėta SVP Juodkalnijai įsigaliojo 2015 m. liepos 15 d.

Juodkalnija leidžia SVP šalims dalyvauti to paties komunalinio sektoriaus (t. y. geriamojo vandens, elektros, oro uostų, uostų, miesto transporto ir geležinkelių) viešuosiuose pirkimuose, kaip ir Europos Sąjunga, ir taiko tokius pačius abipusiškumo principu grindžiamus apribojimus, kokius kitoms SVP

[11] 2013 m. birželio 27 d. SVP/118.
[12] Specialiosios skolinimosi teisės.

šalims taiko Europos Sąjunga. Nustatytos šios slenkstinės ribos: prekėms – 400 000 SST, paslaugoms – 400 000 SST, statybos paslaugoms – 5 000 000 SST.

2.1.3.3. Naujoji Zelandija

Naujoji Zelandija pateikė prašymą prisijungti prie SVP 2012 m. rugsėjo mėn. Naujoji Zelandija savo galutinį pasiūlymą pateikė 2014 m. liepos mėn. 2014 m. spalio mėn. SVP komitetas priėmė sprendimą pakviesti Naująją Zelandiją prisijungti prie peržiūrėtos SVP. Naujajai Zelandijai deponavus prisijungimo dokumentą, peržiūrėta SVP Naujajai Zelandijai įsigaliojo 2015 m. rugpjūčio mėn.

Naujosios Zelandijos įsipareigojimai pagal peržiūrėtą SVP, įtraukti į jos priedą dėl „kitų subjektų“, apima keturias valstybines įmones, veikiančias komunaliniame sektoriuje – oro uostų, meteorologinių paslaugų, geležinkelių ir elektros („Airways Corporation of New Zealand Limited“, „Meteorological Service of New Zealand Limited“, „KiwiRail Holdings Limited“ ir „Transpower New Zealand Limited“). Nustatytos šios slenkstinės ribos: prekėms – 400 000 SST, paslaugoms – 400 000 SST, statybos paslaugoms – 5 000 000 SST.

2.1.3.4. Ukraina

Ukraina pateikė prašymą prisijungti prie SVP 2012 m. gruodžio mėn. Savo galutinį pasiūlymą ji pateikė 2015 m. birželio mėn. 2015 m lapkričio mėn. SVP komitetas priėmė sprendimą pakviesti Ukrainą prisijungti prie peržiūrėtos SVP. Ukrainai deponavus prisijungimo dokumentą, peržiūrėta SVP Ukrainai įsigaliojo 2016 m. gegužės 18 d.

Ukraina, remdamasi apibrėžtimi grindžiamu požiūriu, į taikymo sritį įtraukia daug komunalinių sektorių ir pateikia orientacinį komunalinių paslaugų sektoriuose veikiančių subjektų sąrašą. Ukraina neleidžia dalyvauti asocijuotųjų arba bendrųjų įmonių viešuosiuose pirkimuose. Nustatytos šios slenkstinės ribos: prekėms – 400 000 SST, paslaugoms – 400 000 SST, statybos paslaugoms – 5 000 000 SST.

2.1.3.5. Moldovos Respublika

Moldovos Respublika pateikė prašymą prisijungti prie SVP 2002 m. sausio mėn. Moldovos Respublika savo galutinį pasiūlymą pateikė 2015 m. gegužės mėn. 2015 m rugsėjo mėn. SVP komitetas priėmė sprendimą pakviesti Moldovą prisijungti prie peržiūrėtos SVP. Moldovos Respublikai deponavus savo prisijungimo dokumentą, peržiūrėta SVP Moldovos Respublikai įsigaliojo 2016 m. liepos 14 d.

Moldovos Respublika siūlo galimybę dalyvauti visų pagal nacionalinę teisę perkančiosiomis organizacijomis galinčių būti subjektų, veikiančių tokiuose komunaliniuose sektoriuose kaip geriamojo vandens, elektros ir (arba) terminės energijos (gamybos, perdavimo arba paskirstymo), uostų arba kitos terminalų infrastruktūros, oro uostų infrastruktūros, miesto transporto ir geležinkelių transporto sektoriai, viešuosiuose pirkimuose. Pridėtas orientacinis subjektų sąrašas. Išlygų nenustatyta. Nustatytos šios slenkstinės ribos: prekėms – 400 000 SST, paslaugoms – 400 000 SST, statybos paslaugoms – 5 000 000 SST. Tačiau prekių ir paslaugų slenkstinėms riboms nustatytas dvejų metų pereinamasis laikotarpis[13].

2.1.3.6. Australija

[13] Nustatyta, kad pirmaisiais metais po prisijungimo prekėms ir paslaugoms taikomos slenkstinės ribos yra 600 000 SST, antraisiais metais – 500 000 SST. Nuo trečiųjų metų po prisijungimo taikomos 400 000 SST slenkstinės ribos.

Australija pateikė prašymą prisijungti prie SVP 2015 m. birželio mėn. Peržiūrėtus pasiūlymus ji pateikė 2016 m. rugsėjo mėn. ir 2017 m. birželio mėn., o galutinį pasiūlymą – 2018 m. kovo mėn. Derybos dėl Australijos prisijungimo prie peržiūrėtos SVP buvo užbaigtos ir SVP komitetas priėmė sprendimą dėl Australijos prisijungimo prie peržiūrėtos SVP 2018 m. spalio mėn. Australijai deponavus savo prisijungimo dokumentą, peržiūrėta SVP Australijai įsigaliojo 2019 m. gegužės 5 d.

Už komunalines paslaugas, geležinkelius ir kitas su transportu susijusias sritis (pavyzdžiui, kelių tiesybą ir uostus) yra atsakingos Australijos valstijos ir teritorijos. Subjektų, įtrauktų į Australijos sostinės teritoriją, atžvilgiu peržiūrėta SVP netaikoma komunalinių paslaugų viešiesiems pirkimams. Nustatytos šios slenkstinės ribos: prekėms – 355 000 SST, paslaugoms – 355 000 SST, statybos paslaugoms – 5 000 000 SST. Australijos valstybinės verslo įmonės, panašios į ES valstybines įmones, veikiančias vandens, elektros, uostų, oro uostų, miesto transporto ir geležinkelių komunaliniuose sektoriuose (laikantis apibrėžtimi grindžiamo požiūrio), kurių viešuosiuose pirkimuose siūlo dalyvauti Europos Sąjunga, į komunalinio sektoriaus taikymo sritį neįtrauktos.

2.1.3.7. Jungtinė Karalystė

Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės susitarime dėl išstojimo numatytu [14]pereinamuoju laikotarpiu (2020 m. vasario 1 d. – 2020 m. gruodžio 31 d.) Jungtinei Karalystei peržiūrėta SVP toliau buvo taikoma kaip ES valstybei narei. Pereinamajam laikotarpiui pasibaigus, nuo 2021 m. sausio 1 d. Jungtinė Karalystė prisijungė prie peržiūrėtos SVP kaip savarankiška sutarties šalis. Jungtinės Karalystės galutiniame pasiūlyme pagal SVP pakartojamas ES įsipareigojimų, įtrauktų į peržiūrėtą SVP, sąrašas ta apimtimi, kuria jis yra taikomas Jungtinei Karalystei, įskaitant komunalinį sektorių[15].

2.1.3.8. Vykstantys prisijungimo procesai

Šiuo metu oficialias prisijungimo procedūras vykdo 11 PPO narių (Albanijos Respublika, Brazilijos Federacinė Respublika, Kinijos Liaudies Respublika, Gruzija, Jordanijos Hašemitų Karalystė, Kazachstano Respublika, Kirgizijos Respublika, Šiaurės Makedonijos Respublika, Omano Sultonatas, Rusijos Federacija, Tadžikistano Respublika). Tačiau su Albanijos, Gruzijos, Jordanijos ir Omano prisijungimo procesu susijusi veikla kol kas nevykdoma. Dar keturios PPO narės savo stojimo į PPO protokoluose prisiėmė įsipareigojimus pradėti prisijungimo prie peržiūrėtos SVP procedūras. Tai – Afganistano Islamo Respublika, Mongolija, Saudo Arabijos Karalystė ir Seišelių Respublika.

2.2. PPO bendrasis susitarimas dėl prekybos paslaugomis (GATS)

GATS XIII straipsnio 2 dalyje išdėstyta peržiūros sąlyga, kuria įgaliojama: „per dvejus metus nuo PPO susitarimo įsigaliojimo pagal šį susitarimą turi būti surengtos daugiašalės derybos dėl paslaugų viešųjų pirkimų“.

Remdamasi šiuo įgaliojimu, kuris bendrai apima bet kurio perkančiojo subjekto (neapsiribojant komunalinių paslaugų teikėjais) vykdomus paslaugų viešuosius pirkimus, Europos Sąjunga pateikė konkrečius pasiūlymus į keliašalį Prekybos paslaugomis susitarimą (angl. *Trade in Services Agreement*, toliau – TISA), dėl kurio vykdomos derybos, įtraukti priedą dėl paslaugų viešųjų pirkimų.

[14]Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).

[15]Į Jungtinės Karalystės pasiūlymo 3 priedą („Kiti subjektai“) įtraukti komunaliniame sektoriuje veikiantys perkantieji subjektai, pakartojant Sąjungos taikymo sričių sąrašą. Jungtinės Karalystės galutiniame pasiūlyme pagal SVP pateikti orientaciniai subjektų sąrašai ir toliau sutampa su Jungtinei Karalystei skirtais sąrašais, įtrauktais į Sąjungos taikymo sričių sąrašą.

Tačiau derybos dėl TISA (Taryba ir Parlamentas buvo nustatyta tvarka apie jas informuojami) dar nesibaigė ir kol kas yra sustabdytos.

3. ES SUSITARIMAI, Į KURIUOS ĮTRAUKTI VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SKYRIAI

3.1. Europos ekonominė erdvė (EEE)

EEE susitarimo 65 straipsnyje ir XVI priede nustatyta, kad Komunalinio sektoriaus direktyvos nuostatos yra taikomos ELPA šalyse. Norvegija, Lichtenšteinas ir Islandija ir toliau leidžia Sąjungos įmonėms dalyvauti jų komunalinio sektoriaus viešuosiuose pirkimuose, tad šiose šalyse taikymo sritys atitinka Komunalinio sektoriaus direktyvos taikymo sritį.

Naujausias ES plėtros etapas įvyko 2013 m. liepos 1 d., į Europos Sąjungą įstojus Kroatijai. Šalis, tapusi Europos Sąjungos nare, taip pat turi kreiptis dėl prisijungimo prie EEE susitarimo[16]. Susitarimas dėl Kroatijos Respublikos dalyvavimo Europos ekonominėje erdvėje (EEE plėtros susitarimas) ir trys susiję susitarimai[17] pasirašyti 2014 m. balandžio 11 d. EEE plėtros susitarimas laikinai taikomas nuo 2014 m. balandžio 12 d.

3.2. Dvišalis susitarimas su Šveicarija

ES ir Šveicarija ryšius viešųjų pirkimų srityje yra užmezgusios jau seniai, nes SVP ir dvišalį susitarimą dėl tam tikrų viešųjų pirkimų aspektų sudarė 1999 m. Dėl SVP pažymėtina, kad ES ir Šveicarijos santykiai iki 2020 m. gruodžio 31 d. buvo reglamentuojami pagal 1994 m. SVP. Dėl komunalinio sektoriaus pažymėtina, kad pagal 1994 m. SVP Šveicarijos įsipareigojimai apėmė tik šių sektorių valstybinės institucijas ir valstybines įmones: vandens, elektros, viešojo transporto (miesto vidaus) sistemų, oro uostų ir vidaus uostų. 2021 m. sausio 1 d. Šveicarija prisijungė prie peržiūrėtos SVP[18]. Pagal peržiūrėtos SVP 3 priedą į taikymo sritį įtrauktos pašto paslaugos.

Dvišaliu susitarimu dėl viešųjų pirkimų[19] papildomi Šveicarijos ir ES įsipareigojimai pagal SVP. Dvišalis susitarimas yra platesnis už SVP tuo aspektu, kad ES ir Šveicarija abipusiškai suteikia galimybę dalyvauti slenkstinę ribą viršijančios vertės prekių, darbų ir paslaugų viešuosiuose pirkimuose, kuriuos rengia ir valstybiniai subjektai (valstybinės institucijos ir valstybinės įmonės), ir privatūs komunalinio sektoriaus teikėjai, veikiantys pagal specialias arba išimtines teises telekomunikacijų, geležinkelių, dujų, šildymo, naftos, anglių ir kito kietojo kuro sektoriuose, ir privatūs komunalinių paslaugų teikėjai, veikiantys pagal specialias arba išimtines teises elektros, geriamojo vandens, jūrų, vidaus uostų, oro uostų ir mieto transporto sektoriuose.

3.3. Pagal ES plėtros politiką sudaromų stabilizavimo ir asociacijos susitarimų viešųjų pirkimų skyriai

[16] Europos ekonominės erdvės susitarimo 128 straipsnis.
[17] Susitarimas dėl Kroatijos Respublikos dalyvavimo Europos ekonominėje erdvėje ir trys susiję susitarimai (OL L 170, 2014 6 11, p. 5–48).
[18] 2012 m. SVP Šveicarijai įsigaliojo 2021 m. sausio 1 d. Tą pačią dieną 2012 m. SVP pakeitė 1994 m. SVP.
[19] Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl Vyriausybės vykdomų viešųjų pirkimų tam tikrų aspektų (OL L 114, 2002 4 30, p. 430–467).

Stabilizacijos ir asociacijos susitarimai (toliau – SAS) yra ES stabilizacijos ir asociacijos proceso dalis. Nuo pat šio proceso pradžios Europos Sąjunga sudarė vis daugiau dvišalių SAS, į kuriuos įtraukti ir prekybos įsipareigojimai, su kiekvienu Vakarų Balkanų partneriu:

- Albanija (įsigaliojo 2009 m.),
- Šiaurės Makedonija (įsigaliojo 2004 m.),
- Juodkalnija (įsigaliojo 2010 m.),
- Serbija (įsigaliojo 2013 m.),
- Bosnija ir Hercegovina (įsigaliojo 2015 m.) ir
- Kosovu* (įsigaliojo 2016 m.)[20].

Kadangi pagal SAS yra siekiama padėti atitinkamiems Vakarų Balkanų partneriams sustiprinti savo gebėjimus priimti ir įgyvendinti ES teisę, abipusiai įsipareigojimai paprastai nustatomi asimetriškai.

Tas pats pasakytina ir apie atitinkamas nuostatas dėl viešųjų pirkimų. Įsigaliojus SAS, susitarimą pasirašiusios šalies ekonominės veiklos vykdytojams suteikiama galimybė Europos Sąjungoje dalyvauti sutarčių skyrimo procedūrose pagal ES viešųjų pirkimų taisykles, nepriklausomai nuo to, ar ekonominės veiklos vykdytojai yra įsisteigę Europos Sąjungoje. Ši nuostata taikoma ir komunaliniame sektoriuje sudaromoms sutartimis, kai susitarimą pasirašiusi šalis priima teisės aktus, kuriais šioje srityje pradedamos taikyti ES taisyklės.

Susitarimą pasirašiusioje šalyje įsisteigusiems ES ekonominės veiklos vykdytojams suteikiama galimybė dalyvauti tos šalies sutarčių skyrimo procedūrose ne mažiau palankiomis sąlygomis, negu buvo taikytos nacionalinėms įmonėms susitarimo įsigaliojimo metu.

ES ekonominės veiklos vykdytojams, kurie nėra įsisteigę susitarimą pasirašiusioje šalyje, suteikiama galimybė dalyvauti tos šalies sutarčių skyrimo procedūrose ne mažiau palankiomis sąlygomis negu nacionalinėms įmonėms tam tikrą metų skaičių nuo kiekvieno susitarimo įsigaliojimo.

3.4. Pagal kaimynystės politiką sudaromų susitarimų viešųjų pirkimų skyriai

3.4.1. Ukraina, Moldova, Gruzija

Pagal platesnius asociacijos susitarimus Ukraina, Moldova ir Gruzija pasirašė susitarimus su ES dėl išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės sukūrimo.

Išsami ir visapusiška laisvosios prekybos erdvė yra susijusi su platesniu teisės aktų derinimo procesu. Šiuo atžvilgiu itin svarbią vietą užima viešieji pirkimai: trys šalys, laikydamosi tam tikro pereinamojo laikotarpio ir išsamaus plano, sutiko įgyvendinti beveik visus ES viešųjų pirkimų teisės aktus taip, lyg pačios būtų ES narės. Taigi todėl šių trijų šalių teisės aktai dėl komunalinio sektoriaus viešųjų pirkimų bus grindžiami Direktyvoje 2014/25/ES įtvirtintais standartais.

3.4.2. Armėnija

ES ir Armėnijos dvišaliai prekybos santykiai reglamentuojami visapusiškos ir tvirtesnės partnerystės susitarimu. Derybos dėl susitarimo buvo baigtos 2017 m. vasario mėn. Susitarimas laikinai taikomas

[20] Albanija, Šiaurės Makedonijos Respublika, Juodkalnija ir Serbija yra šalys kandidatės į ES nares. Bosnija ir Hercegovina bei Kosovas* yra galimos kandidatės į ES nares.
* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

nuo 2018 m. birželio mėn. Naujuoju susitarimu pakeistas 1999 m. Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas.

Kadangi Armėnija pagal SVP jau numatė labai visapusiškas taikymo sritis, vienintelis papildomas dvišalio skyriaus ypatumas yra tai, kad jame aiškiau išdėstyta darbų koncesijos taikymo sritis. Jo nuostatos taikomos visiems į taikymo sritį įtrauktiems subjektams, įskaitant komunalinių paslaugų teikėjus.

3.5. Kiti ES susitarimai, į kuriuos įtraukti įsipareigojimai dėl viešųjų pirkimų

3.5.1. Andų bendrija (Kolumbija, Peru, Ekvadoras)

ES yra sudariusi išsamų prekybos susitarimą su Kolumbija ir Peru: susitarimas su Peru laikinai taikomas nuo 2013 m. kovo 1 d., su Kolumbija – nuo 2013 m. rugpjūčio 1 d.

Protokolas dėl Ekvadoro prisijungimo pasirašytas 2016 m. lapkričio mėn. ir laikinai taikomas nuo 2017 m. sausio 1 d.

Dėl komunalinio sektoriaus pažymėtina, kad prekybos susitarimo priede dėl „kitų subjektų“ Peru pasiūlė į taikymo sritį įtraukti subjektus, veikiančius energetikos, vandens, oro uostų ir pašto paslaugų sektoriuose, kai pirkimas viršija tokią pačią slenkstinę vertę, kokia yra taikoma komunaliniame sektoriuje veikiantiems subjektams pagal ES pasiūlymą.

Kolumbija į sąrašą įtraukė centrinės valdžios perkančiuosius subjektus ir peržiūrėjo į taikymo sritį įtrauktų centrinei valdžiai pavaldaus lygmens subjektų sąrašą (Prekybos komiteto sprendimas Nr. 1/2017), o priede dėl „kitų subjektų“ į sąrašą įtraukė įvairiose srityse veikiančius nepriklausomus subjektus. ES išreiškė susirūpinimą dėl to, kad kai kurių centrinei valdžiai pavaldaus lygmens viešųjų pirkimų sutarčių atveju ES tiekėjams taikomos ne tokios pačios sąlygos kaip nacionaliniams tiekėjams, ypač komunaliniame sektoriuje. Siekiant susitarti dėl visoms šalims priimtino sprendimo vyksta techninės diskusijos[21].

Prisijungimo protokolo priede Ekvadoras siūlo į taikymo sritį įtraukti įvairių valstybinių įmonių, veikiančių energetikos, telekomunikacijų, pašto paslaugų, transporto (įskaitant geležinkelius), vandens ir nuotėkų sektoriuose, vykdomus viešuosius pirkimus.

3.5.2. Kanada

Naujas ES ir Kanados prekybos susitarimas (toliau – IEPS) preliminariai įsigaliojo ir pradėtas taikyti 2017 m. rugsėjo 21 d. Skyriuje dėl viešųjų pirkimų nustatyti svarbūs nauji abiejų šalių įsipareigojimai dėl patekimo į rinką.

Kanadoje dauguma komunaliniame sektoriuje veikiančių valstybei priklausančių komunalinių paslaugų teikėjų yra vadinamosios Karūnos bendrovės, t. y. jos priklauso valstybei, bet veikia nepriklausomai nuo vyriausybės. Kadangi pagal IEPS prisiimtas įsipareigojimas įtraukti daugumą šių Karūnos bendrovių IEPS pasirašymas yra istorinis žingsnis siekiant, kad ES konkursų dalyviai galėtų nediskriminuojami dalyvauti Kanados elektros, geležinkelių, vandens, vietos transporto, geriamojo vandens ir dujų gamybos, paskirstymo bei tiekimo sektoriuose veikiančių paslaugų teikėjų viešųjų pirkimų konkursuose. Atitinkamų Kanados subjektų sąrašas yra pateiktas IEPS 19-1–19-3 prieduose.

[21] 2020 m. lapkričio 12 d. ES prekybos sutarčių įgyvendinimo ataskaita ir prie ataskaitos pridėtas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas yra paskelbti internete adresu https://trade.ec.europa.eu

3.5.3. Centrinė Amerika

ES ir Centrinė Amerika pasirašė asociacijos susitarimą; jo nuostatos dėl prekybos laikinai taikomos nuo 2013 m. rugpjūčio 1 d. – Hondūrui, Nikaragvai ir Panamai, nuo 2013 m. spalio 1 d. – Kosta Rikai ir Salvadorui, o nuo 2013 m. gruodžio 1 d. – Gvatemalai.

Kalbant apie komunalinį sektorių, aktualūs šie įsipareigojimai:

- Kosta Rika į taikymo sritį įtraukė transporto, energetikos, vandens ir elektros sektorių subjektus;
- Gvatemala į taikymo sritį įtraukė telekomunikacijų ir uosto sektorių subjektus;
- Nikaragva į taikymo sritį įtraukė pašto, energetikos, vandens ir nuotėkų sektorių subjektus;
- Panama į taikymo sritį įtraukė elektros, transporto, vandens ir nuotėkų sektorių subjektus;
- Hondūras į taikymo sritį įtraukė uosto administraciją.

3.5.4. Irakas

ES ir Irako partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas laikinai taikomas nuo 2012 m. rugpjūčio 1 d. Komunaliniame sektoriuje Irakas prisiėmė analogiškus įsipareigojimus kaip ES dėl vandens, elektros, transporto ir energetikos sektorių.

3.5.5. Japonija

ES ir Japonijos ekonominės partnerystės susitarimas (EPS) įsigaliojo 2019 m. vasario 1 d. Viešųjų pirkimų srityje ES Japonijoje įgijo daugiau galimybių dalyvauti ir centrinės, ir regioninės, ir vietos valdžios institucijų skelbiamuose konkursuose. Komunaliniame sektoriuje pažymėtinos toliau nurodytos sritys, kuriose galimybių padaugėjo.

Geležinkeliai. Vienas iš ES derybų prioritetų buvo užtikrinti daugiau galimybių patekti į Japonijos geležinkelių įrangos ir infrastruktūros rinką. Japonija didele dalimi sutiko tai pasiūlyti ir leisti dalyvauti prekių ir paslaugų pirkimuose, kuriais siekiama padidinti keleivinio transporto eksploatavimo saugumą. Nuo 2020 m. vasario 1 d. SVP nuostata dėl eksploatavimo saugumo ES konkursų dalyviams nebetaikoma, nors iš susitarimo neišbraukta, nes šie konkursų dalyviai gali remtis dvišaliu susitarimu.

Japonija taip pat sutiko pasikeisti laiškais dėl geležinkelių, tad dabar tai yra abiejų LPS šalių bendradarbiavimo geležinkelių srityje pagrindas. Bendradarbiaujama vedant pramoninį dialogą dėl geležinkelių ir techninėje geležinkelių srities ekspertų grupėje.

Dėl komunalinio sektoriaus pažymėtina, kad Japonija sutiko leisti ES konkursų dalyviams dalyvauti elektros paskirstymo konkursuose (29 subjektai). Japonija taip pat sutiko leisti ES tiekėjams be diskriminacijos dalyvauti 48 miestų, turinčių apie 300 000 gyventojų, viešųjų pirkimų rinkose. Šiuose miestuose gyvena apie 15 proc. Japonijos gyventojų. Šioje ataskaitoje tai pažymėti svarbu, nes Japonijoje dauguma komunalinių paslaugų yra valdomos savivaldybių lygmeniu.

3.5.6. Kazachstanas

ES ir Kazachstano tvirtesnės partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas pasirašytas 2015 m. gruodžio mėn., laikinai taikomas nuo 2016 m. gegužės 1 d., o įsigaliojo 2020 m. kovo 1 d. Tai – pirmasis nelengvatinės prekybos susitarimas, į kurį įtrauktas išsamus skyrius dėl viešųjų pirkimų su abipusiais įsipareigojimais dėl patekimo į rinką. Šie įsipareigojimai dėl patekimo į rinką neapima komunalinio sektoriaus viešųjų pirkimų Direktyvos 2014/25/ES taikymo srityse.

3.5.7. Pietų Korėja

ES ir Korėja santykius viešųjų pirkimų srityje yra užmezgusios ir SVP sudariusios jau seniai. Šie santykiai dar kartą sutvirtinti daugumą SVP nuostatų ir pagal SVP prisiimtų įsipareigojimų (įskaitant jų paskesnius pakeitimus) įtraukus į LPS. LPS laikinai taikomas nuo 2011 m. liepos mėn. (oficialiai ratifikuotas 2015 m. gruodžio mėn.). Nuo 2016 m. sausio mėn. taikoma peržiūrėta ES ir Korėjos SVP.

Komunaliniame sektoriuje Korėja įsipareigojo atverti ES įmonėms galimybę dalyvauti energetikos, vandens, elektros, vietos transporto ir geležinkelių sektoriuose, įskaitant greitųjų traukinių sektorių, veikiančių subjektų viešuosiuose pirkimuose (įsigaliojus peržiūrėtai SVP).

3.5.8. Singapūras

ES ir Singapūras pasirašė prekybos susitarimą 2018 m. spalio 19 d. Europos Parlamentas jam pritarė 2019 m. vasario 13 d., o Taryba priėmė sprendimą dėl LPS sudarymo 2019 m. lapkričio 8 d. LPS įsigaliojo 2019 m. lapkričio 21 d. Prekybos susitarimo skyriaus dėl viešųjų pirkimų nuostatos dėl viešųjų pirkimų yra grindžiamos SVP. Singapūras ir ES yra SVP šalys. Pagal prekybos susitarimą ES ir Singapūras prisiėmė platesnius įsipareigojimus dėl viešųjų pirkimų negu pagal PPO susitarimą.

Dėl komunalinio sektoriaus pažymėtina, kad Singapūras suteikė daugiau galimybių dalyvauti viešuosiuose pirkimuose negu pagal SVP, nes atvėrė viešųjų pirkimų rinką energetikos (Energetikos rinkos institucija) sektoriuje ir įtraukė papildomus perkančiuosius subjektus, pavyzdžiui, valstybinius subjektus, veikiančius oro uostų ir vietos transporto sektoriuose.

3.5.9. Vietnamas

Europos Sąjunga ir Vietnamas pasirašė prekybos susitarimą ir investicijų apsaugos susitarimą 2019 m. birželio 30 d. Taryba susitarimą pasirašė 2020 m. kovo 30 d., o jis įsigaliojo 2020 m. rugpjūčio 1 d.

Pagal šį susitarimą atveriamos paslaugų ir viešųjų pirkimų rinkos, tad šis susitarimas abiem jo šalims suteikia galimybių plėsti prekybą, remti darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą. ES įmonės turės daugiau galimybių dalyvauti Vietnamo viešųjų pirkimų rinkose negu kitų šalių įmonės. Prekybos susitarimo skyriaus dėl viešųjų pirkimų nuostatos dėl viešųjų pirkimų suformuluotos vadovaujantis SVP nediskriminavimo, viešųjų pirkimų procedūrų skaidrumo ir sąžiningumo principų.

Dėl galimybių dalyvauti komunaliniame sektoriuje vykdomuose viešuosiuose pirkimuose pažymėtina, kad į susitarimo priedą dėl „kitų subjektų“ Vietnamas įtraukė 42 subjektus, tarp jų – subjektus, veikiančius geležinkelių („Vietnam Railways“) ir elektros („Vietnam Electricity“) sektoriuose. ES prisiima analogiškus įsipareigojimus Vietnamui ir atveria galimybes dalyvauti dviejų komunalinių sektorių, kuriuos įtraukė į SVP, t. y. elektros ir geležinkelių sektorių, viešuosiuose pirkimuose.

3.5.10. Jungtinė Karalystė

2020 m. gruodžio 24 d. Europos Sąjunga ir Jungtinė Karalystė sudarė Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą (toliau – PBS)[22]. Jis pradėtas laikinai taikyti 2021 m. sausio 1 d.

Susitarime išdėstyta keletas plačiausių užmojų nuostatų dėl viešųjų pirkimų, kurias kada nors yra pasirašiusi Europos Sąjunga, o pagal jas prisiimami įsipareigojimai yra platesni už prisiimamus pagal

[22]Europos Sąjungos bei Europos atominės bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas (OL L 444, 2020 12 31, p. 14).

SVP. Jame išdėstytos nuostatos dėl elektroninių priemonių naudojimo viešųjų pirkimų procedūrose, skelbimų apie pirkimą paskelbimo elektroniniu formatu, aplinkos apsaugos, socialinių ir darbo išteklių aspektų ir dėl vidaus peržiūros procedūrų. Europos Sąjunga ir Jungtinė Karalystė išplėtė savo abipusius įsipareigojimus dėl patekimo į rinką, kuriuos buvo prisiėmusios pagal SVP, įtraukdamos dujų ir šilumos paskirstymo sektorių, privačius komunalinių paslaugų teikėjus, turinčius specialių ir išimtinių teisių, įvairias papildomas apgyvendinimo ir maitinimo, telekomunikacijų, nekilnojamojo turto, švietimo ir kitų verslo sektorių paslaugas.

Susitarime taip pat numatyta, kad ES įmonės, įsteigtos Jungtinėje Karalystėje (ir atvirkščiai), nebus diskriminuojamos jokiuose viešuosiuose pirkimuose (įskaitant pirkimus, kurių vertė yra mažesnė už SVP ir (arba) PBS nustatytas vertės ribas, ir į taikymo sritis neįtrauktus viešuosius pirkimus).

4. VYKSTANČIOS DVIŠALĖS DERYBOS IR DAR NEPASIRAŠYTI SUSITARIMAI

Derybos dėl prekybos susitarimų, kuriomis visomis siekiama įtraukti skyrius dėl viešųjų pirkimų, tebevyksta su Australija, Azerbaidžanu, Čile, Indonezija, Kirgizija, Naująja Zelandija ir Uzbekistanu.

ES ir MERCOSUR šalys susitarimą (dėl į Asociacijos susitarimą įtrauktos dalies dėl prekybos) iš esmės sudarė 2019 m. birželio 28 d. ES ir Meksika susitarimą iš esmės sudarė 2018 m. balandžio 21 d. Šis susitarimas buvo papildytas susitarimu dėl viešųjų pirkimų žemesniu valdžios lygmeniu 2020 m. balandžio mėn.

5. IŠVADOS

Europos Sąjunga daug metų remia pastangas pašalinti kliūtis ir atverti viešųjų pirkimų rinkas.

Todėl Europos Sąjunga ir toliau remia naujų narių prisijungimą prie SVP, kuri tebėra labai svarbi priemonė, padedanti atverti tarptautines viešųjų pirkimų rinkas PPO priklausančiose šalyse. Kartu Europos Sąjunga tęsia derybas ir įgyvendina plačių užmojų dvišalius ir regioninius prekybos susitarimus. Šios daugiašaliu ir dvišaliu lygmenimis dedamos pastangos leis Sąjungos įmonėms, įskaitant komunalinių paslaugų sektoriuose veikiančias įmones, išnaudoti naujas galimybes laikantis skaidrumo, nacionalinio režimo ir nediskriminavimo principų.